

Aanbeveling diagnostiek TOS bij meertalige kinderen voor logopedisten

Regionaal Platform Logopedie
Zuid-Holland Noord, Amstelland en Haarlemmermeer

Expertisegroep Meertaligheid

Caroline Brocke
Tineke van Driel
Pauline Kooijman
Ellen van Overbeek
Gerdien Parlevliet

Verantwoording

Deze aanbeveling is gemaakt door de Expertisegroep Meertaligheid. Op 22-04-2016 is deze expertisegroep opgericht vanuit het Regionaal Platform Logopedisten Zuid-Holland Noord, Amstelland en Haarlemmermeer.

Aanwezigen van die avond besloten direct de expertisegroep meertaligheid te starten. De groep komt tweemaandelijks 1 avond bijeen.

Doel:

Aanbeveling: Eenduidigheid in werkwijze bij de diagnostiek TOS bij meertalige kinderen voor logopedisten.

15 april 2019

Aanbeveling diagnostiek TOS bij meertalige kinderen voor logopedisten

ANAMNESE

1. Altijd afname anamnese meertaligheid (M. Blumenthal 2016)

2. Altijd invullen richtlijn TOS

3. Facultatief: afname oudervragenlijst (PaBiQ): (T. Boerma en E. Blom 2018)

Letten op klinische markeerders voor TOS:

- Late taalstart:
 - Wanneer eerste woorden (in welke taal dan ook)
 - Wanneer het eerste zinnetje (in welke taal dan ook)
- Hebben ouders zorgen gehad over de vroege taalontwikkeling (in welke taal dan ook)
- Taalproblemen in de familie

ONDERZOEK/OBSERVATIE

1. Meten van de communicatieve redzaamheid

- **FOCUS 34**©-34 Ouderinstructie: Nederlands augustus 2016 (verkorte versie): in verschillende talen voor kinderen tot 6 jaar, geschikt bij aanvang en als evaluatie-instrument
- **CCC-2-NL**: children's communication checklist
Screeningsinstrument voor kinderen van 4-15 jaar, onderzoek naar de communicatieve vaardigheden, in te vullen door de ouder/verzorger

2. Observeren/meten van de passieve woordenschat

- **PPVT, in de moedertaal**

Meerdere talen/vertalingen zijn beschikbaar

Doel: aantonen problematiek in de moedertaal

Onderbouwing: Vertraagde en verstoorde lexicale vaardigheden behoren tot de vroegste indicatoren van TOS (Leonard 1998)

3. Observeren/meten van andere taalvaardigheden

CELF-IV-NL

CELF Preschool

Schlichting test voor taalbegrip en taalproductie

Algemeen geldt:

De normering is voor eentalige, Nederlandse kinderen. Dit dient te worden vermeld in het verslag. De scores kunnen als 0-meting worden gebruikt.

Toelichting: CELF-IV, CELF preschool

- afnemen kernscore-onderdelen om te bepalen of er sprake is van een taalprobleem

Toelichting: Schlichting

- afnemen van taalbegrip, woordontwikkeling en zinsontwikkeling. Dit geeft een inschatting van het gemiddelde taalvaardigheidsniveau. (Deze drie onderdelen geven een gemiddelde taalscore (TQ), die betrouwbaarder is dan de onderdelen apart.)
- afnemen van PsQ2 (nonsenswoorden), Verhaal Test en Auditief Geheugen: deze onderdelen zijn van groot belang voor de taaldiagnostiek, omdat deze tests meer taalonafhankelijk zijn en zicht geven op de taalaanleg of taalzwakte van het kind.

4. Toekomstige (genormeerde) instrumenten:

PaBiQ (Questionnaire for Parents of Bilingual Children)

MAIN (Multilingual Assessment Instrument for Narratives)

Q-U NWRT (Quasi –Universal Non Word Repetition Task)

SRT (Sentence Repetition Task)

CLT (Cross-Linguistic Lexical Task)

Geraadpleegde bronnen

- **Taaldiagnostiek bij meertalige kinderen**
E. Gerrits - Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen, 2005 – jbe-platform.com
- **Taalontwikkelingsstoornissen bij meertaligheid**
M.M.R. Julien, M. Blumenthal - Boekblok Handboek stem-spraak-en taalpathologie, 1999 -Springer
- **Handreiking TOS bij meertaligheid Simea**
Handreiking door de vier Commissies van Onderzoek (CvO) van Instellingen voor dove of slechthorende leerlingen of leerlingen met een TOS, mei 2015
- **Meertaligheid, hoe pak je het aan**
M. Blumenthal, tijdschrift VHZ oktober 2014
- **Taalstoornissen bij meertalige kinderen**
diagnose en behandeling, M. Julien, 2013
- **Taalachterstand of taalontwikkelingsstoornis**
Diagnosestelling bij meertalige kinderen als testen in beide talen niet mogelijk is, T. Boerma, E. Blom, Nederlands tijdschrift voor Logopedie, juni 2016
- **Meertalige kleuters met en zonder TOS**
L. Schlichting en P. Dekker, Nederlands tijdschrift voor Logopedie, maart 2018
- **Communicatieve redzaamheid bij kinderen met taalontwikkelingsstoornissen**
I. Singer, I. Klatte, I. Cnossen, R. Gerrits, Nederlands Tijdschrift voor Logopedie, juni 2017
- **FOCUS 34**©-34 Ouderinstructie: Nederlands augustus 2016 (verkorte versie)
Thomas-Stonell, N., Oddson, B., Robertson, B., Walker, J. & Rosenbaum, P. (2012). The FOCUS©-34: Focus on the Outcomes of Communication Under Six. Vertaald met goedkeuring door *Singer, I., Zuiker, R., Klatte, I., Gerrits, E. (2016)*. Holland Bloorview Kids Rehabilitation Hospital, Toronto, ON.

- **CCC-2-NL** The Children's Communication Checklist – Second Edition - Nederlandse bewerking H.M. Geurts uitgeverij Pearson
- **Richtlijn TOS**, ontwikkeld vanuit de NVLF
- **Specific Language Impairment**
L.M. Bedore, L.B. Leonard, 1998
- **COST 2012 presentaties symposium ADAM 29 juni 2013**
COST Action ISO804
- **Proefschrift Tessel Boerma**
Samenvatting <http://vhz-online.nl/talige-en-cognitieve-ontwikkeling-van-eentalige-en-meertalige-kinderen-met-en-zonder-een-taalontwikkelingsstoornis>
- **Website:** <https://meertaligheidentaalstoornissenvu.weebly.com/> of <http://www.vu.nl/meertaligheid-taalstoornissen>